

4. Смит А. Исследование о природе и причинах богатства народов // Петти В., Смит А., Рикардо Д., Кейнс Дж., Фридмен М. Классика экономической мысли: Сочинения. — М.: ЭКСМО-Пресс, 2000. — 896 с.

5. Капелюшников Р.И. Экономический подход Гэри Беккера к человеческому поведению // www.libertarium.ru/libertarium/68397.html

6. Маркс К. Капитал: Критика политической экономии: В 3 т. — М.: Издательство политической литературы, 1984. — Т. 2. — 596 с.

7. Ядгаров Я.С. История экономических учений. — М.: ИНФРА-М, 2001. — 320 с.

Примак І.О.,

асистент,
Херсонський національний
технічний Університет, Україна

Primak I.A.

The assistant
Kherson National Technical
university, Ukraine

**ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ
МАЛОГО БІЗНЕСУ
В УКРАЇНІ (НА ПРИКЛАДІ
ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ)**

**THE PROBLEMS OF SMALL
BUSINESS DEVELOPMENT
IN UKRAINE (FOR EXAMPLE,
KHERSON REGION)**

Проведено аналіз сучасного стану малих підприємств на Херсонщині. Розглянуто проблеми розвитку малого бізнесу в Україні та запропоновано шляхи їх вирішення.

The modern condition of small enterprises of Kherson region was analysed. The problems of small business development in Ukraine are examined and ways of their solution are offered.

Малий бізнес як інституційний сектор економіки давно став домінуючим за чисельністю та обсягами виробництва у провідних країнах світу. Малі підприємства забезпечують гнучкість та стійкість економічної системи, наближують її до потреб конкретних споживачів, виконують важливу соціальну роль — надаючи робочі місця та забезпечуючи джерело доходу для значних прошарків населення [1].

В умовах фінансово-економічної кризи виконання регіональної програми розвитку малого підприємництва в Херсонській області на 2007 — 2008 роки визнано задовільним. У 2008 році, за оперативними даними, в області налічувалося 72118 суб'єктів малого бізнесу. Обсяг продукції, реалізованої малими підприємствами в 2007 році з урахуванням змін до законодавства, становив 40,2 % від загального обсягу реалізованої продукції (робіт, по-

слуг) по області. Загальні надходження податків до бюджетів усіх рівнів від діяльності суб'єктів малого бізнесу за 2008 рік склали 195,8 млн грн, їх питома вага у загальній сумі надходжень до зведеного бюджету — 35,6 % [2, с. 1—2]. Третина малих підприємств функціонувала у сфері торгівлі та послуг і саме підприємства цієї галузі забезпечили найвищий внесок малих підприємств у загальні обсяги реалізованої продукції (робіт, послуг) — майже 40 %. А на підприємствах, що потребують більших капіталовкладень, частка реалізованої продукції незначна: по промисловості вона становить 12,5 %, по сільському господарству 9,9 %, будівництву — 13,2% [3, с. 11].

Однією з найгостріших проблем діяльності більшої частини суб'єктів малого підприємництва є проблема пошуку і отримання фінансових ресурсів, необхідних для авансування процесу господарювання, а в умовах кризи — відстрочення виплат по кредитах. Часто банки роблять реструктуризацію кредитів, але іноді реальна різниця між початковим кредитом і реструктуризованим становить 80—120 грн. У таких умовах особливе значення для розвитку сектора малого бізнесу є проблема державного сприяння фінансового забезпечення підприємств малого бізнесу [4].

Згідно з чинним законодавством, суб'єкти малого підприємництва підлягають економічному, соціальному та адміністративному регулюванню. Але надмірне регулювання обмежує конкуренцію, ефективність і мобільність використання ресурсів, сприяє розвитку тіньового сектора економіки.

Тому на державному рівні є доцільним: спрощення процесу створення та реєстрації суб'єктів малих форм господарювання; ліквідація бюрократичних дій органів державної і виконавчої влади, скорочення переліку видів підприємницької діяльності, що підлягають ліцензуванню і патентуванню; спрощення механізму видачі й анулювання ліцензій; обмеження кількості й повноважень контролюючих органів; спрощення системи бухгалтерського обліку і звітності; зниження ставки податків. Враховуючи регіональну орієнтацію малого підприємництва, що проявляється в плануванні діяльності з урахуванням потреб та можливостей насичення місцевого ринку, обсягів та структури локального попиту, доцільно делегувати повноваження, пов'язані з розвитком малого підприємництва, на місцевий рівень.

На рівні регіонів однією з проблем є створення ефективної системи управління розвитком малих форм господарювання з урахуванням перспективних для регіону видів діяльності, обумовле-

них наявністю сировинної та енергетичної бази, станом промисловості й технології, територіальних переваг, наближеністю до ринків збуту, кліматичними умовами. У регіонах має бути створений гнучкий механізм використання загальнодержавних нормативних актів для ефективної реалізації регіональних інтересів у підприємницькій діяльності [5].

Отже, для ефективного розвитку малого підприємництва в Україні необхідно створити механізм ефективної взаємодії між державою та підприємницьким сектором. Його відсутність засвідчується тим, що малі підприємства ще не відіграють вагомій ролі в економіці України. Це проявляється й у тому, що вони не стали одним із важливих засобів усунення диспропорцій на окремих товарних ринках, створення нових робочих місць і скорочення безробіття, активізації інноваційних процесів, розвитку конкуренції, швидкого насичення ринку товарами й послугами. Саме малі підприємства — тенденційно-інноваційні, гнучкі й витратно ефективні — за підтримки держави й за стимулюючих умов, особливо на регіональному рівні, спроможні розв'язати названі проблеми. Це сприятиме раціональному використанню їхнього ресурсного потенціалу, посиленню мотивації трудової діяльності, поступовому піднесенню рівня добробуту, впливатиме на досягнення рівноправного партнерства у світовому економічному співробітництві.

Література

1. Малишук М., Шутак І., к.е.н., Кругляк А.В. Малий бізнес та його значення в економіці України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://intkonf.org/category/arhiv>.
2. Розпорядження голови обласної державної адміністрації «Про виконання регіональної програми розвитку малого підприємництва в Херсонській області на 2007—2008 роки та проект відповідної програми на 2009—2010 роки».
3. Регіональна програма розвитку малого підприємництва в Херсонській області на 2009—2010 роки. затверджена рішенням обласної ради від 06.03.2007 р. №9/5.
4. Постанова правління НБУ «Про окремі питання діяльності банків» від 05.02.2009 р. № 49.
5. Сафонова Ю., Сташко І. Проблеми розвитку малого бізнесу в Україні [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://intkonf.org/category/arhiv>.